

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA SEGURETAT CIUTADANA (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 12 de març de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

El dia 12 de març de 2022, sobre les 14:30 hores, l'interessat circulava per la Ronda Litoral (B-10) quan dos agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) el van aturar, i va sortir a la sortida 17 de la Ronda Litoral.

Els agents van manifestar que circulava sense assegurança, i li van demanar que s'identifiqués. En aquell moment no duia la documentació, però disposava d'una fotografia en el seu telèfon mòbil. Mentre l'estava mostrant, el telèfon es va apagar.

Va informar als agents que el vehicle era del seu sogre, i que desconeixia que no estigués al corrent de l'obligació d'assegurança. Els agents el van denunciar i van avisar una grua per retirar el vehicle al dipòsit.

Va demanar als agents que li permetessin fer una trucada per tal que algú el vingués a buscar, o per gestionar un taxi.

Els agents es van negar i van marxar, deixant-lo en una zona allunyada de la població, i sense accés, ja que es trobava entre les vies del tren i la Ronda Litoral. Quan estava caminant, una altra patrulla de la GUB el va interceptar i, després d'explicar-los els fets, el van escorcollar i el van sancionar per caminar per la carretera. També el van denunciar per manca de respecte a l'autoritat.

Casualment va passar un company de feina en el seu vehicle, i el va portar a casa.

Considerava que els agents no van tenir en consideració les condicions en què el van deixar i que la seva tasca no només s'ha de limitar a sancionar, sinó també a ajudar a la ciutadania, encara que hagués comès alguna infracció.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció i**

Seguretat per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 25 de març de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 3 de maig de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

1. Sanció per manca d'assegurança obligatòria del vehicle

Fins a l'arribada de la sol·licitud d'informe de la Sindicatura de Greuges de Barcelona, l'Àrea de Prevenció i Seguretat no tenia constància dels fets. Només disposava de l'informe afegit a la denúncia per manca de respecte i consideració a l'agent policial en exercici de les seves funcions, ja que, per protocol, en aquest tipus de sancions s'adjunta un informe explicant detalladament com es va produir la infracció.

Davant de situacions com la relatada, s'informa a l'interessat de la infracció comesa, de com recuperar el vehicle del dipòsit i, davant d'una situació de desconeixement de la zona on va ser aturat, se l'informa de les possibilitats d'arribar al transport públic, o de gestionar un taxi, a través de la Sala Conjunta de Comandament.

L'informe de la patrulla formada pels agents que van intervenir en primer lloc detalla que, al voltant de les 14:50 hores, a la Ronda Litoral, punt quilomètric 17, en sentit Llobregat, van observar com un vehicle realitzava una conducció anòma per incorporar-se a la Ronda Litoral.

Després de fer comprovacions sobre el vehicle, van detectar que no constava que tingués en vigor l'assegurança de responsabilitat civil. Per aquest motiu el van aturar.

Després de realitzar les comprovacions, l'interessat va mostrar una actitud poc col·laboradora amb els agents i no va poder acreditar que el vehicle disposava d'assegurança obligatòria. Per aquest motiu, se'l va informar que el vehicle no podia continuar circulant i que s'activaria la grua municipal a fi de realitzar l'ingrés al dipòsit.

La patrulla va intentar informar de les opcions de què disposava l'interessat per sortir del lloc on es trobava, i aquest va manifestar a la patrulla "que me estéis vacilando".

El lloc on es va aturar el vehicle és una zona fora de Rondes, amb accés a peu al polígon de la Zona Franca, on hi ha transport públic, en concret la línia 9 de Metro, a una distància aproximada de 1.500 metres.

La patrulla el va informar de la possibilitat de demanar el servei de taxi a través de la Sala Conjunta de Comandament, i l'interessat va rebutjar aquesta opció.

Quan va arribar la grua municipal, els agents li van tornar a oferir les diverses possibilitats de què disposava per marxar del lloc i aquest va tornar a manifestar la seva negativa.

L'interessat va preguntar si hi havia algun problema en romandre al lloc i se'l va informar que no hi havia problema. Es va quedar assegut en una *new jersey* quan la patrulla va marxar.

2. Sancions per prohibició de circular a peu per una via i per manca de respecte

Posteriorment, cap a les 16:00 hores, altra patrulla de la GUB va demanar col·laboració policial molt a prop d'on havia intervingut la primera. La patrulla va observar a l'interessat caminant pel voral de la Ronda, fet que està prohibit. La patrulla va acudir per donar-li protecció com a vianant, atès el perill que això implica davant la circulació de la resta de vehicles a la via, però l'interessat va fer un senyal despectiu als agent amb el dit cor de la mà.

Atenent a la petició de col·laboració, la patrulla que havia intervingut anteriorment es va apropar al lloc i, en arribar es va trobar l'altra patrulla intervenint amb l'interessat, que mostrava una actitud agressiva i desafiant. Quan intentaven calmar i mediar en aquella situació, l'interessat va dir una frase malsonant i despectiva a un dels agents.

Després de realitzar i entregar-li les denúncies per caminar per la Ronda i per manca de respecte i consideració a l'agent, l'interessat va pujar a un vehicle particular d'un amic seu que havia arribat per acompanyar-lo, i va marxar del lloc.

CONSIDERACIONS

En l'estudi d'aquesta queixa, copsem la contradicció de les versions que ofereixen cadascuna de les parts. D'una banda, la del ciutadà, que diu què se'l va deixar desprotegit en un indret lluny del nucli de població, i no indicat per a persones vianants. D'altra banda, la policial, segons la qual es podia accedir fàcilment a un polígon industrial, se li va facilitar la informació necessària per poder accedir al transport públic, i se li va oferir l'opció de demanar un servei de taxi.

Davant de les diferents versions, es fa difícil conèixer les circumstàncies que envolten els fets, ja que no hi ha proves que les acreditin. El fet és que la situació va comportar diverses denúncies contra l'interessat, amb algunes de les quals no està conforme:

- Una en matèria de trànsit, per transitar per vies en les que està prohibit. Segons l'interessat, els agents el van deixar en una situació en la que no podia optar per una altra solució.
- Altra en matèria de seguretat ciutadana, per manca de respecte i consideració als agents policials. Fets que també nega.

La Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, en el marc del procediment sancionador reconeix el **dret de l'interessat a la presumpció de no existència de responsabilitat administrativa fins que no es demostrï el contrari** (article 53.2.b). En aquells expedients sancionadors en què no hi hagi proves dels fets infractors, com és el cas objecte

d'estudi, **s'aplicarà la presumpció de veracitat que les normes jurídiques confereixen als agents de l'autoritat.**

No obstant això, pel que fa a la denúncia **en matèria de trànsit**, el Real Decret Legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial, disposa el següent:

Article 88

Les denúncies formulades pels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància del trànsit en l'exercici de les funcions que tenen encomanades tindran valor probatori, excepte prova en contrari, dels fets denunciats, de la identitat de qui els hagués comès i, en el seu cas, de la notificació de la denúncia, **sens perjudici del deure d'aquells d'aportar tots els elements probatoris que sigui possible sobre el fet denunciat.**

En la mateixa línia, pel que fa a la sanció per una presumpta manca de respecte i consideració de l'interessat cap als agents policials, la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, indica que:

Article 52.

En els procediments sancionadors que s'instrueixin en les matèries objecte d'aquesta Llei, les denúncies, atestats o actes formulades pels agents de l'autoritat en l'exercici de les seves funcions, que haguessin presenciat els fets, prèvia ratificació en el cas d'haver estat negats pels denunciants, constituiran base suficient per a adoptar la resolució que procedeixi, a excepció de prova en contrari, **i sense perjudici de que aquells hagin d'aportar a l'expedient tots els elements probatoris disponibles.**

En conseqüència, entenem que **la presumpció de veracitat dels fets no eximeix del deure d'aportar tots els elements de prova possible sobre el fet denunciat. Les actes i denúncies poden no ser suficients per acreditar la comissió d'una infracció.**

En aquest sentit es pronuncia també la jurisprudència. El Tribunal Suprem (TS), en la sentència de 10 de juliol de 2007 (rec. 306/2002), precisava que **ha de ser l'administració la que demostrï la culpabilitat, de manera que no és l'interessat qui ha de provar la seva manca de culpabilitat.** Amb aquesta manifestació, el TS segueix la doctrina del Tribunal Constitucional en sentències com la 76/1990, en la qual subratlla que **la càrrega de la prova correspon a qui acusa**, en aquest cas l'Administració, sense que ningú estigui obligat a provar la seva pròpia innocència.

Des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona, en diverses ocasions ens hem referit a què cal **posar límits al principi de la presumpció de veracitat i no fer-ne un ús excessiu.** Per aquest motiu ens hem reiterat en la **petició que es doti els agents de la GUB de dispositius de gravació personal en els uniformes, per tal de poder enregistrar les actuacions i que les gravacions puguin servir de prova.** L'Ajuntament en disposa d'un total de 160 dispositius i al setembre de 2022 va licitar la compra de 50 dispositius més. Aquesta xifra no s'adequa al volum d'agents de què es compona al cos de policia local, de manera que caldria ampliar l'adquisició d'aquestes càmeres de gravació.

Així mateix, hem d'insistir en la necessitat que es recordi als agents **l'obligació d'observar, en tot moment, un tracte correcte i atent amb la ciutadania**. L'han de procurar auxiliar i protegir sempre que les circumstàncies ho aconsellin, i proporcionar-los informació completa sobre les causes i la finalitat de les seves intervencions. Aquesta obligació està recollida com un principi bàsic de l'actuació policial, a la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals (art. 10.2 b). El seu incompliment es considera com a falta lleu.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **no podem afirmar que l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat fos ajustada a dret, ja que no disposem d'elements que determinin que el tracte que s'ha donat a l'interessat és l'adequat, i que aquest és responsable dels fets denunciats**.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que continuï incrementant el nombre de dispositius de gravació personal, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla policial, per tal que puguin constituir elements probatoris en el marc de procediments sancionadors.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que els agents policials tenen l'obligació d'observar, en tot moment, un tracte correcte i atent amb la ciutadania

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.